

ceret samling af 16 sagaer om Norges konger fra deres mytiske oprindelse blandt ynglingerne i Sverige til 1177, og det tages for pålydende, at Snorre var en loyal støtte af det norske kongedømme, hvis interesser i Island han havde påtaget sig at arbejde for som Håkon Håkonsons lendrmand. I modsætning til Sverre Bagge, der ser stridighederne i Norge som rent personlige, argumenterer Birgit Sawyer for, at Snorre i stedet stod på det gamle samfunds grund og modarbejdede udviklingen hen mod kongedømmet af Guds nåde og den kirkelige indflydelse, som cementeredes på et møde i Bergen i 1218, hvor kirken afgjorde, at den illegitime Håkon havde bedre adkomst til tronen end Skule Jarl. Snorre var ingen tilhænger af „store“, men voldelige konger som Olav Tryggvason eller Olav Haraldsson Digre, men af konger, som tog hensyn til stormandssamfundet, virkede i samklang med dem og i videst muligt omfang lod dem passe sig selv. Hans særlige helte var Håkon Jarl og Erling Skjalgsson, som fylder mere i hans fremstilling end mange konger. Dette synspunkt støtter hun på en analyse af samtlige sagaer, som gennemføres efter samme skabelon og tilsammen udgør en overbevisende dokumentation for hendes tolkning. Hermed bliver Snorre indlemmet i rækken af historikere, der ikke blot neutralt refererede fortidens begivenheder. Han skrev, som så mange andre historikere har vist sig at gøre, for at påvirke udviklingen i sin samtid med sin historie om, hvad der havde været godt, og hvad der havde været dårligt i fortiden. Han skrev ikke for at *bevare* mindet om fortiden, men for at *skabe* det. Og herved bliver han jo en langt mere interessant kilde.

Niels Lund

| HANS KRONGAARD KRISTENSEN & BJØRN POULSEN: *Danmarks byer i middelalderen*, Aarhus Universitetsforlag & Dansk Center for Byhistorie, Aarhus 2016, 560 s., 499,95 kr.

Den foreliggende bog afslutter et længerevarende tværvideenskabeligt projekt om middelalderbyerne i Danmark, der under ledelse af daværende professor Olaf Olsen blev iværksat af Statens Humanistiske Forskningsråd i 1977. Af de oprindeligt planlagte elleve byer nåede syv at blive behandlet i projektets monografiserie *Middelalderbyen*: Ribe (Ingrid Nielsen, 1985), Køge (Marianne Johansen, 1986), Næstved (Aage Andersen, 1987), Viborg (Hans K. Kristensen, 1987), Odense (Anemette S. Christensen, 1988), Svendborg (Helle Reinholdt, 1992) og Aarhus (Connie Jantzen, 2013). Bodil M. Knudsens arbejde om Aalborg, der oprindeligt var planlagt til at indgå i serien, blev udgivet i en redigeret form andetsteds (B.M. Knudsen & J. Kock: „Fra 975 til

1534“, *Aalborgs historie*, Aalborg 1992, I, s. 108-440). Dansk Center for Byhistorie har endvidere gjort det indsamlede kildemateriale om de elleve byer, inklusive Horsens, Roskilde og Søborg, tilgængeligt gennem en online database (dendigitalebyport.byhistorie.dk/medieval/).

Den nye bog, der anmeldes her, skiller sig ud fra de forrige i projektet ved ikke at have fokus på én by. Derimod præsenterer forfatterne en samlet syntese over byudviklingen i Danmark fra den tidlige middelalder og frem til reformationen. Foruden en introduktion, der præsenterer bydefinitioner, overordnede historiografiske positioner i den danske middelalderbyforskning samt kildematerialet, er bogen struktureret kronologisk i fire hoveddele: den ældste tid (ca. 500-1000), den tidlige middelalders nye byer (1000-1150), højmiddelalderens ekspansion (1150-1350) og senmiddelalderen (1350-1550). Hver hoveddel er underopdelt i tematiske kapitler, der retter fokus mod udvalgte arkæologiske og historiske tematikker. Bogen afsluttes med slutnoter, litteraturliste, ordforklaringer og to registre over henholdsvis person- og stednavne. Bogen er gennemgående prydet med kort og illustrationer.

Fremstillingen er fængende og velskrevet, om end noget kildestyret, og selvom bogen selvfølgelig bærer præg af forfatternes egne faglige interesser inden for bygningsarkæologi og økonomi- og socialhistorie, inkluderer bogen flere interessante kulturhistoriske emner. Personligt havde jeg gerne byttet nogle af de udførlige bygningsarkæologiske beskrivelser ud med mere uddybende beskrivelse af det, man kunne kalde middelalderbyens temporale landskab (den sociale rytme i byen, der varierer over tid både i løbet af en dag og over et år) og ikke mindst en bredere sammenligning med byudviklingen uden for Danmark. Det sidste er dog et bevidst – og forståeligt – fravalg fra forfatterens side (s. 21), når bogen allerede er på over 500 sider. Alle med interesse for den danske byhistorie bør læse bogen, der gør for middelalderens byhistorie, hvad Jørgen Jensens *Danmark oldtid* gjorde for forhistorien.

Lasse Sonne

| OLE FÆRCH: *Kansler Claus Gjordsens register over kongeligt gods og rente 1525*, Landbohøiologisk Selskab, Auning 2014, 423 s., 100 kr.

Kildeudgaver er enhver historikers daglige brød. De er kilde og inspiration til fremtidige videnskabelige arbejder, og udarbejdelsen af videnskabeligt fyldestgørende udgaver er en af historievidenskabens kerneopgaver, bl.a. fordi kildeudgaver for det meste erstatter arbejdet med de originale kilder. Derfor bør deres troværdighed være høj for at undgå fejl i senere forskning. Dette er den målestok, som bør anlæg-